

Trine Baumbach

Medieret

– frihed og ansvar

2. udgave

 KARNOV
GROUP

Trine Baumbach
Medieret – frihed og ansvar
2. udgave/1. oplag
© Karnov Group Denmark A/S, København 2021

ISBN 978-87-619-42906

Forsideillustration: Zara Stevnsborg Baumbach
Omslag: Axel Surland, Ljungbyhed
Sats: Integra, Indien
Tryk: Drukarnia WDS Sandomierz, Polen

Denne bog er beskyttet i medfør af gældende dansk lov om ophavsret.
Kopiering må kun ske i overensstemmelse med loven. Det betyder f.eks., at
kopiering til undervisningsbrug kun må ske efter aftale med Copydan Tekst og Node.
Alle rettigheder forbeholdes.

Publikationen er fagfællebedømt

Indhold

Forord	13
Forord til 2. udgaven	14
 <i>Kapitel 1</i>	
Introduktion til medieretten	15
1. Introduktion	15
2. Metode og retskilder	18
2.1. Sondring mellem straffebestemmelser, der skal fortolkes i lyset af ytringsfriheden og straffebestemmelser, der skal anvendes i lyset af ytringsfriheden	22
2.2. Sondring mellem materiel typicitet (»uberrettiget«), samtykke og hensynet til ytringsfriheden	28
3. Menneskerettighedskonventionens bærende hensyn og Domstolens fortolkningsstil	31
4. De strafferetlige ansvarsbetingelser	32
5. De erstatningsretlige ansvarsbetingelser – uden for kontrakt. . .	35
6. Bogens disponering	37
7. Sprogbrug	42
 <i>Kapitel 2</i>	
Ytringsfrihed	43
1. Introduktion	43
2. Bærende hensyn	44
2.1. Demokratiprincippet	44
2.2. Sandhedsprincippet	45
2.3. Selvudfoldelsesprincippet	48
2.4. De bærende hensyn – afslutning	48
3. Grundlovens § 77	50
3.1. Foreløbige forbud	53
3.2. »Anden censur«	60
3.2.1. Særligt om offentligt ansatte	63
4. Menneskerettighedskonventionens artikel 10 og Menneskerettig- hedsdomstolens praksis	66
4.1. Pressens særlige ytringsprivilegium	69

Indhold

4.2. Ytringsfrihedsbegrebet	74
4.3. Prøvelsen efter artikel 10, stk. 2	81
4.3.1. Sagens faktum omfattet af artikel 10's anvendelsesområde.	83
4.3.2. Er der sket et indgreb	86
4.3.3. Hjemmel i national ret	87
4.3.4. Legitimt hensyn	90
4.3.5. Nødvendigt i et demokratisk samfund.	91
5. Retlige problemstillinger	94
5.1. Ytringsfriheden som almægtig menneskeret?	94
5.1.1. Afvejningen af de krydsende menneskeret- tigheder	98
5.2. Skal journalister efterkomme politiets lovlige ordre?	101
6. Afslutning og perspektiv	110

Kapitel 3

Samfundsmæssig interesse.	113
1. Introduktion	113
2. Sprogbrugen	115
3. Samfundsmæssig interesse – Fordums tid.	117
4. Samfundsmæssig interesse – Indkredsning	117
4.1. Overordnede perspektiver	117
4.2. Mere konkret perspektiv	121
4.3. Særligt om emner af samfundsmæssig interesse og kendte mennesker	123
4.4. Særligt om betydningen af om det publicerede var journalistisk nødvendigt	130
4.5. Udvalgte eksempler fra Menneskerettighedsdomstolens praksis	137
5. Retlige problemstillinger	140
5.1. Det samfundsmæssigt interessante skal bære artiklen?	140
5.2. Samfundsmæssig interesse i at et emne ikke behandles.	142
6. Afslutning og perspektiv	143

Kapitel 4

Materielle begrænsninger i ytringsfriheden – almindelig del	147
1. Introduktion	147
2. Journalisters strafansvar – typetilfælde.	148
3. Referatprivilegiet – to typer.	149
3.1. Referatprivilegiet – interview	149
3.2. Referatprivilegiet – rene referatsager	155

4. Journalisten begår en selvstændig strafbar handling – 2 typer	162
4.1. Journalisten følger med	162
4.2. Journalisten begår en selvstændig (uafhængig af andre) strafbar handling – 2 undertyper	173
4.2.1. Selvstændig overtrædelse af en straffebestemmelse der efter sin karakter udgør en begrænsning af ytringsfriheden	173
4.2.2. Selvstændig overtrædelse af en straffebestemmelse der ikke efter sin karakter udgør en begrænsning af ytringsfriheden – research-handling	178
4.2.2.1. Selvstændige overtrædelser af straffeloven § 264	188
5. Når journalister opfordrer andre eller på anden måde medvirker til, at andre begår strafbare handlinger (uden for interviewsagerne)	193
6. Særligt om injurier og Menneskerettighedsdomstolens prøvelse	195
6.1. Indledende bemærkninger	195
6.2. De danske injuriebestemmelser	197
6.2.1. Straffelovens § 267	198
6.2.2. Straffelovens § 268	200
6.2.3. Straffelovens § 269	201
6.2.4. Mortifikation	203
6.3. Menneskerettighedsdomstolens prøvelseskoncept	204
6.3.1. Beskyldninger	207
6.3.2. Værdidomme	214
6.3.3. Begge kategorier og dansk ret	216
7. Retlig problemstilling	222
7.1. Den danske injurielovgivning – er strafansvaret klart?	222
8. Afslutning og perspektiv	225
 <i>Kapitel 5</i>	
Materielle begrænsninger i ytringsfriheden – speciel del	227
1. Introduktion	227
2. Bærende hensyn	229
3. Straffeloven	232
3.1. Udvalgte bestemmelser	232
3.1.1. Straffelovens § 125	233
3.1.2. Straffelovens § 131 mv.	233
3.1.3. Straffelovens § 136, stk. 1 og 2	234

3.2. Særligt om tavshedspligt	237
3.3. Straffelovens kapitel 27	253
3.3.1. Straffelovens § 263	254
3.3.2. Straffelovens § 264 stk. 1, nr. 2	261
3.3.3. Straffelovens § 264 a	261
3.3.4. Straffelovens § 264 b	269
3.3.5. Straffelovens § 264 c	271
3.3.6. Straffelovens § 264 d	273
3.3.7. Straffelovens § 266 b	283
3.3.8. Straffelovens § 271	297
3.3.9. Afslutning på straffelovens kapitel 27	300
4. Særlovgivningen	301
4.1. Retsplejeloven	301
4.1.1. Retsplejelovens § 1017	301
4.1.2. Retsplejelovens § 1017 b	306
4.1.3. Retsplejelovens § 430	308
4.1.4. Afslutning på retsplejelovens bestemmelser	309
5. Retlig problemstilling	310
5.1. Forsætligt forkerte oplysninger eller forkerte oplysninger bragt som følge af forsætlig uvidenhed	310
6. Afslutning og perspektiv	312

Kapitel 6

Offentlighed som forudsætning for pressefrihed	315
1. Introduktion	315
2. Bærende hensyn	317
3. Grundlovens § 49	322
4. Retlige problemstillinger	327
4.1. Politiske forhandlinger i lukkede møder og uden for referat	328
4.2. Høringsfrister	330
5. Afslutning og perspektiv	332

Kapitel 7

Offentlighed i retsplejen	333
1. Introduktion	333
2. Bærende hensyn	335
3. Indskrænkninger i offentlighedsprincippet	339
3.1. Indskrænkninger i den umiddelbare offentlighed – dørlukning	341
3.2. Indskrænkninger i den middelbare offentlighed – referatforbud	347

3.3. Indskrænkninger i den middelbare offentlighed – navneforbud	349
3.4. Optagelse og transmission af billeder, lyd og tekst mv.	355
3.5. Liveblogging	362
3.6. Billedoptagelse i og uden for rettens bygninger mv.	365
3.7. Tegninger	368
3.8. Straf	369
4. Dokumentoffentlighed – aktindsigt i retsplejen	370
4.1. Medieretligt særligt relevante regler om aktindsigt	374
4.1.1. Særligt om § 41 b, stk. 2, nr. 2 og 3.	374
4.1.2. Særligt om retsplejelovens § 41 f	376
4.2. Andre regler	380
5. Retlige problemstillinger	382
5.1. Navneforbud som uegentlig unkladelsesforbrydelse?	382
5.2. Retsforfølgning af overtrædelser af retsplejelovens kapitel 2	388
6. Afslutning og perspektiv	391

Kapitel 8

Offentlighed i forvaltningen	393
1. Introduktion	393
2. Bærende hensyn	395
3. Offentlighedslovens hovedindhold og udvalgte bestemmelser.	398
3.1. Offentlighedslovens hovedindhold	399
3.2. Offentlighedslovens § 7 – hovedreglen	400
3.3. Meroffentlighed – § 14.	402
3.4. Udvalgte undtagelser til hovedreglen om aktindsigt	404
3.4.1. Særligt om fortrolige oplysninger	406
3.4.2. Offentlighedslovens § 30	407
3.4.3. Offentlighedslovens § 31	408
3.4.4. Offentlighedslovens § 32	409
3.4.5. Offentlighedslovens § 33	410
4. Retlige problemstillinger	413
4.1. Lovens formål og lovens anvendelse	413
4.2. Offentlighedsloven og tavshedspligten – en fransk stiløvelse?	416
5. Afslutning og perspektiv	419

Kapitel 9

Medieansvarsloven	423
1. Introduktion	423
2. Bærende hensyn	424

Indhold

3. Medieansvarslovens anvendelsesområde	428
3.1. De indenlandske periodiske skrifter	428
3.2. Radio og tv-foretagender mv.	430
3.3. Internetmedier mv.	431
4. Formelle og materielle pressedelikter	434
4.1. Formelle pressedelikter	435
4.2. Materielle pressedelikter	438
5. Medieansvaret	442
5.1. Indenlandske periodiske skrifter	443
5.1.1. Ansvarssubjekter – generelt	443
5.1.2. Forfatteransvaret	446
5.1.3. Redaktøransvaret	447
5.1.4. Udgiveransvaret	450
5.2. Radio- og fjernsynsudsendelser	450
5.2.1. Ansvarssubjekter – generelt	450
5.2.2. Forfatter- og udtaleransvaret	452
5.2.3. Redaktøransvaret	454
5.2.4. Radio- eller fjernsynsforetagendets ansvar	454
5.3. Internetmedier mv.	454
5.4. Fælles bestemmelser	455
5.5. Erstatningsansvaret	457
6. Retlige problemstillinger	458
6.1. Medieansvarslovens anvendelsesområde og udenlandske medier	458
6.2. Medieansvaret og link til artikler i andre medier	462
6.3. Opdelingen i materielle pressedelikter og andre strafbare forhold	463
6.4. Regres contra lovens bærende hensyn	465
7. Afslutning og perspektiv	470

Kapitel 10

Pressenævnet, god presseskik og genmæle	473
1. Introduktion	473
2. Bærende hensyn	475
3. Pressenævnet	480
3.1. Pressenævnet som forvaltningsmyndighed	480
3.2. Pressenævnets sammensætning	482
3.3. Egendriftssager	483
3.4. Retlig interesse	486
3.5. Afvisning af sager	490
3.6. Hævede sager	491

3.7. Indhold og handlemåde eller offentliggørelse i strid med god presseskik ?	491
3.8. Sagsbehandlingsregler mv.	494
4. God presseskik	497
4.1. Grundlæggende synspunkter	499
4.2. Afsnit A: Korrekte meddelelser	501
4.3. Afsnit B: Adfærd i strid med god presseskik	507
4.4. Afsnit C: Retsreportage.	521
5. Andre regler og retningslinjer	525
6. Genmæle	526
7. Retlige problemstillinger	530
7.1. Retligt bindende regler	530
7.2. Presseetiske regler contra straffebestemmelser	531
7.3. Anonyme uredigerede debatindlæg.	533
8. Afslutning og perspektiv	540

Kapitel 11

Kildebeskyttelse.	545
1. Introduktion	545
2. Bærende hensyn	548
3. Kildebegrebet.	551
4. Kildebeskyttelsens retsgrundlag	559
4.1. Retsplejelovens § 172, stk. 1-4	560
4.2. Vidnepålæg i sager om alvorlig kriminalitet	564
4.3. Vidnepålæg i sager om brud på tavshedspligten	567
4.4. Særligt om edition, ransagning og beslaglæggelse	569
5. Retlige problemstillinger	573
5.1. Sammenhængen mellem medieansvarsloven og kildebeskyttelsen	573
5.2. Vidnefritagelse eller vidneudelukkelse, herunder kriminalisering af journalisters uberettigede kildeafsløringer	576
5.3. Personkreds omfattet af kildebeskyttelsen	579
6. Afslutning og perspektiv	580

Kapitel 12

Andre emner og perspektiver	581
1. Introduktion	581
2. Påtalerregler	583
3. Persondatareguleringen og massemediernes informations-database	590

Indhold

4. Ophavsret og medier	594
5. Natives – reklame contra redaktionelt stof	596
6. Sammenligning mellem politi og medier.	600
7. Chilling effect	602
8. Betalte kilder	608
9. Den redaktionelle frihed	609
10. Who makes the news, og har det nogen betydning?	614
11. Selvcensur	617
12. Har vi brug for de etablerede medier og journalisterne? Og om falske nyheder	619
Litteraturliste	623
Domsregister	633
Stikordsregister	644